

Offentliggjort d. 17. marts 2010

Når samlivet ophæves - Overførelse af værdier mellem ugifte samlevende – ”Bodeling” ©

*Af advokat (L) Bodil Christiansen og
advokat (H), cand. merc. (R) Tommy V. Christiansen*

www.v.dk

En dom fra Østre Landsret kaster lys på beskatningen, når ugifte samlevende flytter fra hinanden. Iagttages enkle regler, er det muligt at undgå et stort og uventet skattesmæk.

Retsstillingen for ugifte samlevende har de senere år fået stigende opmærksomhed ved udformningen af *ny* lovgivning, der berører ugifte samlevende.

Generelt set har man været meget tilbageholdende med at tildele ugifte samlevende samme rettigheder – og forpligtelser – som ægtefæller. Der er flere årsager til denne tilbageholdenhed. Et af de grundlæggende synspunkter er, at gifter man sig, har man samtidig valgt det sæt regler, der gælder for ægtefæller. Stiller man nu de ugifte samlevende på samme måde som ægtefæller, vil denne valgfrihed bortfalde. Og det er jo ikke givet, at parterne ved etablering af et samlivsforhold samtidig har et ønske om at vælge hele ”lov-pakken” for ægtefæller.

Dette skisma forelå eksempelvis i forbindelse med udformningen af den nye arvelov.

På den ene side veg man tilbage fra at fastsætte regler om, at samlevende havde krav på at modtage arv efter hinanden. På den anden side blev der – som en mindre indgribende løsning - fastsat flere regler møntet på netop de ugifte samlevende. Et af de markante eksempler er et særligt regelsæt, der skal sikre den længstlevende part i et samlivsforhold rettigheder på dødsboskiftet af lignende karakter som den længstlevende ægtefælles rettigheder.

Offentliggjort d. 17. marts 2010

Heller ikke i skattelovgivningen er der lagt op til at sidestille de ugifte samlevende med ægtefæller. I skattelovene er der således kun fastsat enkelte regler, der skal tilgodese ugifte samlevende.

Bl.a. blev der med den nye boafgiftslov (om gave- og arveafgift) fastsat lempelige regler om afgift af arv mellem samlevende. Siden er der blevet fastsat lempelige regler om afgift af gaver mellem samlevende.

Gaver og arv mellem samlevende

Gaver mellem *personer, der har haft fælles bopæl i de sidste 2 år før modtagelsen af gaven*, skal således afgiftsberigtiges med en afgift på 15 pct. af den del af gavens værdi, der overstiger 58.700 kr. (2010). Gaver mellem samlevende, der ikke er omfattet af denne særrregel, skal indkomstbeskattes hos modtageren.

Arv mellem samlevende skal ligeledes berigtiges med en afgift på 15 pct., dvs. samme afgift som afgiften af arv til børn.

Opløsning af samlivsforhold

Hvis ægtefæller bliver skilt, og der er almindeligt formuefællesskab mellem dem, skal der som udgangspunkt foretages en deling af ægtefællernes formue. Udgangspunktet er, at ægtefællerne skal lignedele den nettoformue, som hver af ægtefællerne har samlet sig før eller under ægteskabet.

Reglerne om opløsning af et samlivsforhold medfører derimod helt enkelt, at parterne går hver til sit. Der skal ikke ske nogen lighedeling af den formue, som de samlevende har samlet sammen.

Skat ved samlivsophævelse

Hvis *ægtefæller* bliver skilt og der i denne sammenhæng overføres værdier fra den ene ægtefælle til den anden ægtefælle, vil disse værdier være skattefri for modtageren. Denne

Offentliggjort d. 17. marts 2010

beskatning beror på en meget gammel skatteadministrativ praksis, som Højesteret tiltrådte i 2001. Reglen om skattefrihed gælder, uanset hvor stort et beløb, der overføres fra den ene ægtefælle til den anden ægtefælle. Ægtefællerne behøver altså ikke at foretage en ligestilling ved skilsmisse for at sikre skattefrihed. Dette gælder, selv om aftalen om formuefordelingen først sker efter samlivsophævelsen.

For *ugifte samlevende* er beskatningsforholdene mere komplicerede.

Det skattemæssige udgangspunkt er, at overførelse af værdier mellem ugifte samlevende er skattepligtige for modtageren. Det gælder, uanset om overførelsen sker før, under eller efter samlivsforholdet. Har parterne haft fælles bopæl i mindst to år forud for overførelsen, vil en overførelse mellem samlevende dog være omfattet af de lempelige regler om afgiftsberigtigelse af gaver. I så fald vil de overførte værdier være skattefrie for så vidt angår værdier på op til 58.700 kr. (2010). Af den del af værdierne, der overstiger 58.700 kr., skal der betales en afgift på 15 pct.

Det anerkendes dog, at der ved ophævelse af et samlivsforhold skattefrit kan overføres et såkaldt ”kompensationsbeløb” fra den ene samlever til den anden samlever.

Efter domstolspraksis vil en part kunne tilkendes et kompensationsbeløb, hvis parten med sine bidrag til parternes fælles udgifter i væsentlig grad har medvirket til, at samleveren har kunnet skabe eller bevare en ikke ubetydelig formue. Et kompensationsbeløb tilkendes altså ud fra overvejelser omkring den ene parts bidrag til den anden parts formueforøgelse, og fastsættes skønsmæssigt ud fra bl.a. samlivets varighed og parternes økonomiske forhold. At hustruen eksempelvis har været ”hjemmegående” og taget sig af parrets børn, er ikke i sig selv et tilstrækkeligt grundlag for et kompensationskrav.

Overføres der et beløb fra den ene samlever til den anden samlever, uden at der er grundlag for at anse overførelsen som en kompensation, skal der efter loven betales afgift af det overførte beløb, hvis parterne ”har haft fælles bopæl med gavegiver i de sidste 2 år før modtagelsen af gaven”.

Offentliggjort d. 17. marts 2010

Havde parterne *ikke* fælles bopæl på tidspunktet for aftalen om overførelse af beløbet, skal modtageren beskattes af det overførte beløb som skattepligtig personlig indkomst, dvs. samme beskatning som eksempelvis lønindkomst.

En dom fra Østre Landsret fra december 2009 viser, at domstolene er ganske nøjeregnende med, om parterne har givet gaven før eller efter ophævelsen af fælles bopæl.

Den pågældende sag drejede sig om en mand og kvinde, der efter 10 års papirløst samliv ophævede samlivet i april 2003, hvor kvinden forlod det fælles hjem sammen med parrets to fællesbørn. I oktober 2003 overførte manden, der var yderst velhavende, et beløb på 6 mio. kr. til kvinden.

Efter SKAT's opfattelse var der tale om en skattepligtig formueoverførsel, og SKAT forhøjede følgelig kvindens indkomst med de 6 mio. kr. SKAT konkluderede i den forbindelse, at kvinden ikke kunne nøjes med at betale gaveafgift, da parterne ikke var samlevende på tidspunktet for gavens ydelse i april 2003.

Domstolene var enige i denne vurdering.

Efter Landsrettens opfattelse havde kvinden således for det første ikke bevist, at hun havde et kompensationskrav mod manden. Beløbet på de 6 mio. kr. måtte derfor anses for en gave. Østre Landsret konstaterede dernæst, at samlivet ophørte i april 2003, og at parterne ikke herefter havde fælles bopæl. Gaven, der blev givet i oktober 2003, var derfor givet på et tidspunkt, hvor parterne ikke længere havde fælles bopæl.

På den baggrund var Østre Landsret enig med SKAT i, at kvinden skulle svare indkomstskat af de 6 mio. kr.

Østre Landsrets dom medfører, at ugifte samlevende ved ophævelse af samlivsforholdet bør være yderst påpasselige med tidspunktet for indgåelse af aftaler om overførelse af formue fra den ene samlever til den anden.

Indgås aftalen først, når den fælles bopæl er ophævet, skal modtageren svare indkomstskat af det overførte beløb.

Offentliggjort d. 17. marts 2010

Hvad nu?

Sagen er et af de mere markante eksempler på, at de skatte- og afgiftsmæssige regler næppe helt er fulgt med den samfundsmæssige udvikling på området. Gruppen af ugifte samlevende er omfattende, og kan i sagens natur have samme behov for formueoverførsler i forbindelse med samlivets ophævelse som den bodeling, der finder sted ved separation og skilsmisse. Som allerede nævnt synes beskatningen på dette område at trænge til et nærmere eftersyn.

For at drage en parallel til arveretten blev der med de – relativt vidtgående – regler i den nye arvelov taget et væsentligt skridt i retning af at imødekomme de behov, som de ugifte samlevende – på samme vis som gifte personer - kan have for en økonomisk sikring ved dødsfald.

Ved udformningen af den nye arvelov veg man tilbage fra at fastsætte obligatoriske regler om arveret efter en samlever. De muligheder for begunstigelse af en samlever, der blev fastsat i arveloven, og som ledsages af de afgiftsretlige lempelser, er således baseret på frivillige løsninger, hvor parterne tydeligt har tilkendegivet, at de ønsker en given begunstigelse af en samlever.

Det ligger ikke fjernt at følge dette spor for formueoverførsler ved den ”bodeling”, der på frivillighedens basis finder sted ved opløsning af et samlivsforhold, og således at sådanne formueoverførsler, der ligger ud over et egentligt kompensationskrav, i skatte- og afgiftsmæssig henseende behandles på samme måde som kompensationskrav, dvs. som en skattefri formueoverførsel, eller eventuelt belægges med en gaveafgift, når parterne eksempelvis har levet sammen på fælles bopæl i et ægteskabslignende forhold i de sidste 2 år forud for samlivsophævelsen.

Det bør ikke være afgørende for beskatningen, om parterne i kampens hede husker at indgå aftale om en overførsel, før den fælles bopæl ophæves.

— o —